

fidel castro

**bazı insanlar varlıklı olsun
diye neden diğerleri yoksul
olmak zorunda?**

Tarihi bir siyaset felsefesi

DESTEK YAYINLARI: 1208
FELSEFE: 16

**FIDEL CASTRO / BAZI İNSANLAR VARLIKLI OLSUN DİYE NEDEN
DİĞERLERİ YOKSUL OLMAK ZORUNDA?**

Yayıma Hazırlayan: Zeynep Tütüncü Güngör

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevini yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalhoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmegül
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Ocak 2020 (3.000 Adet)

4. Baskı: Mart 2020
5. Baskı: Nisan 2020
6.-7. Baskı: Mayıs 2020
8. Baskı: Haziran 2020
9. Baskı: Temmuz 2020
10. Baskı: Kasım 2020
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-740-7

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 40200
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

fidel castro

bazı insanlar varlıklı olsun diye neden diğçerleri yoksul olmak zorunda?

Tarihi bir siyaset felsefesi

Yayıma Hazırlayan: Zeynep Tütüncü Güngör

Önsöz

Hayatta sahip olduğumuz en değerli şeyin özgürlük olduğunu hangi sıklıkla hatırlıyoruz? Yalnızca elimizden alındığında mı? Özgürce yaşamak, özgürce nefes almak, seçmek, seçilmek, nerede istiyorsak orada olmak, işimizi, okulumuzu, arkadaşımızı tercih edebilmek, şu an kalkıp gitmek, bir sahilde yalınayak koşmak ya da bir ormanda ağaç yapraklarını izlemek... Hayatın büyük bölümü özgürlüğün bir nimeti, farkında mıyız?

Ne zaman biri tüm bu özgürlükleri elimizden almaya kalksa ya da en ufak bir müdahalede bulunsa kızılca kıyameti koparmıyor muyuz? Eğer koparmıyorsak, susup oturuyor, yavaş yavaş sahip olduğumuz hakları unutuyor ve bulunduğumuz kabın şeklini kolayca alıyorsak büyük bir yanlışın içinde olabiliriz. Birey olmanın, benliğin, insanlığın temelindedir özgürlük...

“Özgürlük ne yarım melodi ne yarım ekmek

O semada masmavi bir bulut

Varılması güç ama imkânsız değil.”

Nâzım Hikmet'in yorumuyla; imkânsız değil özgürlük!

Dünyanın birçok yerinde insanlar özgürlükleri uğruna çeşitli mücadeleler veriyor. Hepimiz kendi yaşamımızda da bir mücadelenin içindeyiz aslında. Kahkahalar attığımız zaferler, düşe kalka ilerlediğimiz yollar var... Peki, düştüğümüzde yeniden aynı umutlarla kalabiliyor muyuz? Yenilince yeniden başlayabileceğimize olan inancımız ne kadar kuvvetli?

Tarih, bağımsızlık mücadelesini kazanan toplumlarla ve halkları uğruna ölümü göze alan liderlerle yeniden yazıldı. 90 yıllık yaşamını Küba Devrimi'ne ve Küba halkına adayan devrimci lider Fidel Castro da tarihin akışını değiştirenlerden biriydi. Sosyal adalet ve bağımsızlık uğruna 1950'li yıllarda başladığı devrim mücadelesi, hayatının sonuna dek sürdü. 90 yıl... Neredeyse bir asır...

Bu kitapta Küba'nın yüzyıllar süren özgürlük savaşından Fidel Castro'nun devrimine kadar geçen zamanı ve sonrasındaki gelişmeleri inceliyoruz. Bugün dönüp baktığımızda bayıldığımız Küba, hangi süreçlerden geçti, bugüne nasıl geldi? Fidel Castro bu dönemde neler yaşadı?... Tüm bu sorulardan yola çıkarak Castro'nun hayata, özgürlüğe ve adalete bakışını; yaşanan ve bilinen bir tarihin bugüne yansımaları ele alıyoruz.

Fidel Castro'nun devrim inancındaki kararlılığı, yenilgileri, zaferleri, sosyalist bakış açısı, hayalleri ve vizyonu bize birçok mesaj veriyor. Bundan 65-70 yıl

öncesindeki söylemlerinin, bugünün dünyasındaki karşılığını nasıl bulabildiğini birlikte göreceğiz. Belki de daha önceden bildiğiniz, bir yerlerden duyduğunuz ama unuttuğunuz ya da hayatınıza olan etkisini hiç sorgulamadığınız, size nasıl bir yol göstereceğini düşünmediğiniz bir hayata farklı açılardan bakacağız.

Fidel Castro'yu birlikte anlamaya çalışacağımız, keyifli bir okuma olması umuduyla...

Özgür bir geleceğe...

Her şeye rağmen umuda...

Tüm mesut günlere...

Zeynep Tütüncü Güngör

Fidel Castro Hakkında

Fidel Castro...

Tam adı ile Fidel Alejandro Castro Ruz...

O, Küba Devrimi'nin önderi, Marksist-Leninist bir devrimci. Kimilerine göre bir diktatör, kimilerine göre ise halkın kahramanı... Haki üniforması, sakalları ve purosuyla özdeşleşen bir simge...

Yarım asra yakın süre boyunca Küba Devleti'nde başbakanlık, devlet başkanlığı görevi yaptı. 1961-2011 yılları arasında Küba Komünist Partisi Birinci Sekreteri'ydi. Uluslararası alanda 6 yılı aşkın süre Bağlantısızlar Hareketi Genel Sekreterliği'ni yürüttü. Asıl mesleği ise avukatlık.

13 Ağustos 1926'da Küba'nın Holguin Eyaleti'ne bağlı Mayari kentinde dünyaya geldi. Babası, Küba'nın doğusundaki Oriente kentinde başarılı bir şekerkamışı yetiştiricisi olan İspanyol göçmeni Angel Castro Argiz'di. Annesi ise baba Argiz'in evinde aşçılık yapan Lina Ruz Gonzalez. Fidel, evlilik dışı 5 çocuktan ikincisiydi.

Katolik okullarında ve başkent Havana'daki ilahiyat okulunda öğrenim gördü. 1945-1950 yılları arasında Havana Üniversitesi'nde hukuk eğitimi aldı.

1947'de Küba Halk Partisi'ne girdi. Bir dönem avukatlık yaptıktan sonra 1952'de Temsilciler Meclisi seçimleri için Küba Halk Partisi'nden adaylığını koydu.

1953 yılında hükümete karşı yaptığı ilk ayaklanma başarısızlıkla sonuçlandı. Tutuklandı, hapis cezasına çarptırıldı.

1955'te Küba'dan ayrılarak Meksika'ya gitti. Ernesto Che Guevara ile burada tanıştı. Hayalindeki Küba Devrimi'ni gerçekleştirmek için "26 Temmuz Hareketi" adıyla bir örgüt kurdu.

1956 yılında Küba'ya dönerek devrimi gerçekleştirmeye çalıştı. Bu kez de başarılı olamayınca Sierra Maestra Dağları'na çekildi. İki yıl boyunca dağlarda hükümetin güçleriyle devrim uğruna savaşıma devam etti.

1 Ocak 1959'da mücadelesini kazanarak Küba Devrimi'ni gerçekleştirdi. Başbakan oldu.

Devlet adamlığı süresince ülkesinde çok yönlü ve kapsamlı politikalar uyguladı, birçok reform gerçekleştirdi. Eğitim ve sağlık alanındaki yatırımlara önem verdi.

ABD hükümeti ile yıllarca siyasi çatışma yaşadı. Yaptığı reformlar ve politikaları nedeniyle ABD'nin uyguladığı ambargolar, ekonomik açıdan hükümetinin ve halkının zor zamanlar geçirmesine neden oldu. SSCB

ile ilişkilerini güçlendirdi. Dış ilişkilerde uzun yıllar boyunca yalnızlık politikası izledi.

Özgür bir Küba uğruna verdiği savaş ve gerçekleştirdiği reformlar tüm dünyaya örnek oldu. Yaşarken efsaneleşti, farklı ülkelerin devrim mücadelesine de destek verdi.

31 Temmuz 2006'da, 80 yaşındayken sağlık problemleri nedeniyle yetkilerini geçici olarak başkan yardımcısı ve aynı zamanda kardeşi olan Raul Castro'ya devretti. 19 Şubat 2008'de 1976'dan beri yürüttüğü Devlet Konseyi Başkanlığı görevini bıraktığını açıkladı.

25 Kasım 2016'da, 90 yaşındayken çoklu organ yetmezliği nedeniyle hayatını kaybetti. Naaşı 27 Kasım tarihinde, vasiyeti üzerine yakıldı.

Ölümünün ardından Küba'da 9 günlük yas ilan edildi.

Fidel Castro iki evliliğinden on çocuk sahibi olmuştur.

*Fidel Castro'yu
anlamak için
Küba'nın
bağımsızlık
mücadelesini
bilmek gerekir...*

-|-

Devrimlerin ve devrimcilerin ülkesi: Küba...

Fidel Castro'yu anlamak için devrimlerin ve devrimcilerin ülkesi olan Küba'yı ve yüzyıllar süren bağımsızlık mücadelesini anlamak gerekiyor.

Küba ilk bakışta nostaljik otomobilleri, rengârenk evleri ve insanları, muhteşem sokakları, eşsiz sahilleriyle bir rüya ülkesi gibi görünüyor. Hele 1940'lı, 1950'li yıllardaki turizm ve eğlence cenneti haliyle bugün dahi kıskandırıyor... Dünyada insanların en fazla ziyaret etmek istediği ülkeler arasında ilk sırada. Geçmişten günümüze kadar "Dansın Ülkesi" olarak biliniyor... Purunun, neon renkli, parlak elbiseler giyen kadınların ülkesi adeta. Sanki dünyanın en mutlu insanları burada toplanmış gibi görünüyor. Küba denilince akla ilk gelen isimlerden biri kuşkusuz Fidel Castro...

Yıllar öncesinde kalmış, hiç kirlenmemiş halleriyle farklı bir dünya hissi yaşatan Küba, tarihi boyunca devrimlere ve bağımsızlık mücadelesine en güzel örneklerden biri oldu. Birçok zorlu savaştan, yoksulluktan, reformlardan geçti...

Küba, Karayip Denizi ile Kuzey Atlantik Okyanusu arasında yer alan bir ada ülkesi. Kuzeyindeki ABD ile arasında yalnızca 180 kilometrelik bir mesafe var. Batısında Meksika ve Bahamalar, güneyinde Cayman Adaları ve Jamaika, güneydoğusunda ise Haiti ve Dominik Cumhuriyeti bulunuyor. Coğrafi konumu Küba'yı stratejik açıdan oldukça önemli bir ülke haline getiriyor.

Adadaki ilk yerleşim milattan önceye dayanıyor. Ülkenin ilk sakinleri Güney Amerika'dan gelen Guanahatabey ve Siboney yerlileriydi. Sonrasında Antillerden gelen Taino'lar da adaya yerleşti. Taino'ların barışçıl bir halk olduğu ve çeşitli aletlerin yapımı konusunda ustalaştıkları, tarım faaliyetleriyle de uğraştıkları biliniyor.

Küba, 1492 yılının Ekim ayında asıl amacı Hindistan'ı keşfetmek olan İtalyan kâşif Kristof Kolomb tarafından keşfedildi. O dönemde İspanya Krallığı'nın gezi ve keşiflerini sürdürmesi için finansör olduğu Kolomb, Küba'yı bulduğunda İspanya'nın bir parçası olarak ilan etti. Küba'nın kaderini, bağımsızlık yolculuğunu ve yüzyıllar süren mücadelesini işte bu gelişme belirleyecekti belki de.

İspanya Kralı, 1511 yılında Diego de Velazquez'i adaya vali olarak atadı ve adada ilk İspanyol yerleşimini kurmak üzere görevlendirdi. Vali Velazquez, ilk başlarda yerli halk tarafından coşkuyla karşılandı. Ancak sonrasında yerli halk için sömürü zulmü kendini göstermeye başladı.

Kısa sürede sömürgecilerin baskısı, kötü yaşam koşulları, açlık ve bulaşıcı hastalıklar gibi nedenlerle Kolomb'un adayı keşfettiği dönemde çoğunluğunu Taينو'ların oluşturduğu 100-200 bini aşkın yerli halkın nüfusu, 5 bin civarına düştü. İspanyollar halkı Hıristiyanlaştırmaya çalıştı. Baskının ilk tohumları çoktan ekilmeye başlanmıştı.

Bu sırada İspanyollar, Küba'nın bereketli topraklarını da fark etti. Yerli halkın azalan nüfusu ile başlayan işgücü eksikliği ülkeyi adeta köle ticaretinin merkezi haline getirdi. Afrika'dan köleler getirerek tütün ve şeker kamışı tarlalarında, altın madenlerinde, hayvancılık işlerinde çalıştırmaya başladılar. 1860'lı yıllarda köle ticaretinin sona ermesiyle ortaya çıkan işgücü açığını kapatmak için Meksika ve Çin'den sözleşmeli işçiler getirttiler. Küba'nın bugün etnik açıdan zengin bir ülke haline gelmesinin nedenlerinden biri de köle ve işçi ihracı ile ülkede yapılan savaşlardı.

19. yüzyılın sonlarında İspanya, ülkedeki halkın başlıca geçim kaynağı olan şeker üretimi ve ihracatı için gerekli sermayeyi sağlamakta yetersiz kaldı. Küba halkı şeker üretimi için İspanya'dan hem işgücü hem de

teknik destekler bekliyor ama bulamıyordu. Bu durum iki ülke arasındaki bağların zayıflamaya başlamasının ve zamanla kopmasının başlıca nedeni olacaktı.

Tam bu noktada Küba'nın coğrafi konumu nedeniyle ABD için stratejik bir öneme sahip olduğundan da bahsetmekte fayda var. Küba, ABD'ye hem güney kısımlarını hem de Orta Amerika'daki ülkeleri yönetebilme imkânı sunabilecek bir bölgede yer alıyor. Ayrıca, o dönemde ABD, şeker üretimi ve ticaretinde güç kazanıyordu. Küba, şeker ticaretinde güç kazanması konusunda ABD için müthiş bir fırsattı.

Küba, özerklik talebine cevap veremeyen İspanyollar ile 1868-1878 yılları boyunca sürecektir olan On Yıl Savaşı'na girdi. Bu, ilk bağımsızlık mücadelesiydi. Savaş sonunda İspanyollar Zanjon Sözleşmesi ile siyasal ve ekonomik reform yapmayı ve Küba'ya daha fazla özerklik tanımayı kabul etti.

İspanya'nın bu vaatleri hiçbir zaman gerçekleşmedi. Ülkedeki ekonomik bunalım günden güne derinleşti. 1895-1898 yılları arasında yeni bir mücadele başladı. Fidel Castro'nun da örnek lider olarak gördüğü Kübalı şair ve gazeteci Jose Marti, sürgündeki siyasi örgütleri bir araya getirerek gerilla taktiklerine dayalı bir bağımsızlık mücadelesi başlattı.

İspanya buna karşı 200 bin askerini adaya çıkardı. Savaş sırasında Küba'nın şeker üretimi durma noktasına geldi. Bu durum İspanya ile Amerika'yı da karşı karşıya getirdi. Amerika, Havana Limanı'nda demirli

olan *Maine* gemisinin batırılması gibi çeşitli bahanelerle İspanya'ya savaş açtı. Çok sayıda Kübalının öldüğü bu savaşı, aslında Küba'yı stratejik ve yönetilebilecek bir bölge olarak gören ABD kazandı.

Savaş sonunda yenilen İspanya, imzaladığı Paris Antlaşması ile yaklaşık 400 yıl boyunca sömürgesi konumunda olan Küba üzerindeki tüm iddialarından vazgeçti.

Bağımsızlık savaşı sonrasında gelen ABD işgali

Küba'nın savaş sonrasında, 1 Ocak 1899'da ilan edilen bağımsızlığı, ABD işgali altında yürürlüğe girmiş oldu. ABD, Küba'da siyasal ve ekonomik önlemler aldı, iç ve dış ilişkilerinde söz sahibi olma hakkı kazandı ve Guantanamo Koyu'nda bir deniz üssü kurabilecekti. Yüzyıllar süren İspanya sömürgesinin ardından 50 yıllık ABD yönetimi böylece başlamış oldu.

Küba, 1902 yılında bağımsızlığını tam olarak ilan etti fakat ABD'nin içişlerine karışma hakkı 1934'e kadar devam etti. 1934 yılında ABD'nin, Küba'nın içişlerine karışma hakkından feragat etmesiyle ülke, biraz olsun özerk bir yapıya kavuşmuştu. Ancak ABD'nin Küba üzerindeki etkisi, destek verdiği Küba hükümetleri ile dolaylı olarak devam etti.

1909 seçimlerini kazanan Jose Miguel Gomez döneminde sosyal adaletsizlik ve yolsuzluk üzerine kurulu bir

yönetim şeklinin önü açıldı. Bu dönemde siyasal haklar ve daha insancıl iş olanakları konusunda eylemler yapan halk, sert müdahalelerle bastırıldı. Şaibeli seçimlerin de yaşandığı ve iyiden iyiye diktatörlük yönetimini benimseyen hükümetlere kalan ülkede 1920’li yıllara gelindiğinde G. M. Morales dönemi başladı. 1940 yılında ise ABD’nin desteği ile Fulgencio Batista yönetimi göreve geldi ve 1944 yılına kadar görev yaptı.

1952 yılında ikinci kez yine ABD destekli bir darbe ile göreve gelen Batista’nın yönetiminde, ülkedeki yoksulluk dayanılmaz noktaya ulaştı. Batista’nın kaba kuvvete dayalı yönetim şekli ve döneminde birçok politik muhalifin öldürülmüş olması da iktidara karşı hızla büyüyen etkin bir muhalefetin doğmasına sebep oldu.

1953 yılında Küba’nın bağımsızlık mücadelesinin baş kahramanı Fidel Castro; tarihin sahnesine çıkacaktı...